

e kerken zoo
Hierbij mag
jus inquisitio
staan uit het
letten, dat op
niet dankbaar

e zaak aange-
bofd te vragen
den. In groo-
veel, dat zich
niet zoo door
el is dan ook
reken kunnen

s gesteld, be-
niet strijd
eigenlijk niet
nieuw dogma
volstrekt niet
en een nieuw
de ambtsdra-
orden voorge-
en een beslis-
nieuw dogma
voorleggen

classes on-
in rechte toe-
dig oordeelen
classikale ver-
zicht te verge-
nad de beslis-
nvaarden, van
e examens de
erheid der be-

t men hier en
van Actie in
Reeds oer heb-
al Comité, of
uize: „herstel
d scheurmake-
nde, die men
e keeren

eden om den
haar ijverig
onderzoek te

erslappig in-

getrouw blijft
e jaren, maar

van ouds af,
uwen.

aling bedwon-
naarde zij zich

er ons toe
les laids zijn
te rusten laat
hier is

r zijn

den worden
den, maar die
daaraan ver

abus: ziet een
het aansteekt
ge haar plioht
meer bezorgd

HEPT

N.

op een effec-
verbonden, en
winst- of ver-
eel posten bij
ju, maar toch
zijn om koers-
genot.

isten bezwaat
e mate „kons-
hier ernstige
en.

vak zóó kent
een algemeen
toor mij reeds

„Ter nadere
beeld geven:
Ct. (een stuk.
Er komt een
waarvan een
ren had in-
t hij het stuk

verzoeken is.
loofd. Als dit
al heel wat
zóó dan iets

raag ver van
vermoed, niet
in de zaken
en heeft me

wel eens willen wijsmaken, dat heel wat zaken-
menschen het meer zijn in de eerste dan in de
laatste! — maar dat is ze allerminst voor iemand,
die heelemaal geen recht heeft zich beleedigd te
gevoelen door den twijfel van een ander, of hij
diens vak — in dit geval het financiersvak —
wel „zóó kent, dat hij er al de finesses van weet”.
Al de finesses! — Hier moet me de bekentenis
van 't hart, dat ik meer dan eens goede gelegenheid
had om de ervaring op te doen, dat ik vermoedelijk
nog niet aan de eerste finesses van vragers
vak toe kwam. Het was daarom iets als een op-
luchting voor me, te lezen, dat br. H. zich tevreden
stelt met een „algemeene beschouwing”.

Want dat „algemeene beschouwing” mag ik dan
stellig wel zóó verstaan, dat daarbij gedacht wordt
aan het aangeven van enkele beginselen, die, naar
Gods Woord, bij de beantwoording van vragen als
onze broeder er eens stelde, leiden moeten.

En daarmee vraagt hij niet méér van me, dan
hij van elk Dienaar des Woords vragen mag, en
dan elk Dienaar des Woords, die zich rekenschap
van zijn roeping gaf — van zijn roeping vooral
in onzen tijd — in staat is te geven.

„In staat is te geven”.

Dit wil ik, na de eerlijke bekentenis van m'n
vreemdelingschap in het financiersvak, en ik vroeg
er dadelijk maar bij — want ook daarmee krijgen
we hier te doen — in de handelswereld, graag met
eenige vrijmoedigheid en nadruk zeggen.

Ik móet dat wel doen tegenover de nog
grootere vrijmoedigheid, waarmee velen van onze
financierende en handeldrijvende broeders gewoon
zijn, ons Predikanten onder een goedig: „Och, kom,
Dominee, daar weten onze Predikanten immers niets
van af” op zij te zetten, zoodra ze maar iets
van kritiek op een of andere praktijk in hun bedrijf
in onze oogen lezen. „K Denk er niet aan iets af
te dingen op het betreffende recht van die op-
merking. „K Wil haar zelfs tegenover mezelf en velen
van mijn ambtsbroeders laten gelden als een vol-
komen rechtmatige aanklacht. Want ik ben er ten
volle van overtuigd, dat wij, Predikanten, over 't ge-
heel — en ik vrees, dat de gunstige uitzonderingen
niet zoo heel talrijk zijn — véél te ver af staan
van het dagelijksch leven en werken onzer gemeente-
leden, met al zijn zorgen en verzoeken; en zeker
veel te ver van de geld- en handelswereld, die
saam zoo zachtjesaan heel onze wereld in den
klem gaan krijgen; óók, dat het mee daaraan
te wijten is, dat de kerk in 't gemeen, en dat
met name de bediening des Woords, al meer den
greep op het leven verliest; en dat het daarom
hoog tijd is, ons ernstig te beraden over de vraag,
wat we kunnen doen om 'dien ernstigen misstand
te verhelpen.

Maar dat alles maakt ons toch nog geen onmon-
digen ten opzichte van alle zedelijke vraagstukken,
die er op deze terreinen liggen en van alle zon-
dige gewoonten en gebruiken, die er bestaan.

Er zijn heel wat schuldige praktijken op finan-
ciel- en handelsterrein, die zelfs voor een Do-
minee geen geheim blijven; en er zijn óók voor
dit terrein in het Woord onzes Gods beginselen
gegeven, waarvoor zelfs een „zaken-man” zich niet
strafeloos blind en doof kan houden. We zijn
hier met den vinger heel dicht bij een zeer kranke
plek van het maatschappelijk leven in 't gemeen
en ook van het maatschappelijk leven onder Chris-
tenen. En Dominee of geen Dominee, zakenman of
geen zakenman — we moeten allen gaan verstaan,
dat het hoog tijd is, om hier samen biddend te
vragen naar den wil onzes Gods, en daarvoor
zonder eenig voorbehoud te leeren luigen.

Wat was het ook weer, dat onze Heere Jezus
Christus zeide van 't zout der wereld, en van wat
er mee gebeuren zou als het smakeloos werd?...

In een volgend nummer hoop ik H's vraag,
naar m'n vermogen te beantwoorden.

V.

K. F.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

„Inleiding tot de theoretische paedagogiek”.

Bij de redactie van ons blad is het de gewoonte,
dat ieder redacteur zijn eigen werk aankondigt.
Nu mijn „Inleiding tot de theoretische paedagogiek”
haar eersten stap in de wereld deed, en het eerste
stuk van het eerste deel verscheen, wil ik geen
uitzondering op dien regel maken.

Natuurlijk geef ik slechts een kort overzicht van
den inhoud.

Dat het de bedoeling is van het geheele, in drie
deelen te verschijnen, werk, een wetenschappelijke
inleiding te geven tot de paedagogiek, zegt reeds
de titel. Schrijver dezes is van oordeel, dat bouwen
in de eerste plaats beteekent fundamenteel leggen,
— en fundamenteel, die geleegd zijn, nog eens na-
proeven en na-keuren. Niet omdat we ons dan in
kritiek op anderen zouden verliezen, maar omdat
de éénheid van het geheel verzekerd zij. En opdat
we — waar hier een uiterst gevaarlijk terrein
wordt betreden — ook zekerheid hebben omtrent
de beginselen. Want juist bij de opvoedkunde komt
het alles op de beginselen aan.

Wanneer dan ook dit eerste stuk van het eerste
deel der „inleiding” de vraag behandelt, „of de
paedagogiek een wetenschap is”, dan

vormt na de inleidende oriënteerende paragrafen,
het tweede hoofdstuk de hoofdmoot van den arbeid.

En dat wel om zeer begrijpelijke redenen.

Waar de schrijver uitgaat van het wetenschappe-
lijk werk van Dr A. Kuyper Sr. en diens op-
vatting omtrent „wetenschap” in groote trekken
weergeeft en overneemt, daar moest wel klare wijn
geschonken worden tegenover die richtingen, die
poneeren, dat we bij de geestelijke wetenschappen
zekerheid kunnen hebben en den weg kunnen vin-
den zonder anderen norm, dan onze eigen
geest. En waar het de wysgeer Diltthey was, die
meende te mogen zeggen, dat bij de geestelijke
wetenschappen een kunnen zonder andere normen
dan de menschelijke geest mogelijk was, daar moest
hij wel breed worden behandeld. Immers het gaat
er voor ons om, de stelling te handhaven, dat zo-
nder norm, zonder een Openbaring, om-
trent de geestelijke wetenschappen, nimmer ze-
kerheid, nimmer vastigheid, nimmer de waar-
heid kan worden verkregen. Dit te handhaven
is noodig ook tegenover allerlei ethiseerende en
moderniseerende richtingen in onzen tijd. Vandaar,
dat in dit eerste stuk onzer studie aan deze vraag
zoo veel aandacht werd gewijd. Nu hebben we aan
't begin, wil men, in den basis, eenige vaste
punten, waarheen we later in het werk telkens
weer kunnen verwijzen.

In het derde, vierde en vijfde hoofdstuk van
deze studie wordt dan nagegaan, of de paedagogiek
een wetenschap is, doordien eerst bepaald wordt,
welke eischen aan haar te stellen zijn (hfdst. 3)
en vervolgens ten dezen de inhoud (hfdst. 4) en
de vorm (hfdst. 5) van dit vak worden onderzocht.

In het zesde hoofdstuk wordt gehandeld over
de plaats van dit vak in de encyclopaedie der weten-
schappen, terwijl in het zevende hoofdstuk de
geldigheid van onze paedagogiek, als een paed-
agogiek uit en naar het Woord Gods wordt be-
sproken.

In dit hoofdstuk meende ik gelegenheid te vinden,
om aan te geven, hoe juist de lijnen door Kuy-
per, J. Woltjer en anderen werden getrokken.

Lijnen, die óók aan de paedagogiek de richting
zullen moeten wijzen voor de toekomst.

We hopen met ons werk ons onderwijs, en daarin
de zaak Gods te dienen.

De uitgever wande een groot risico. Hij kweet
zich, wat de uitvoering van het werk betreft, o.i.
uittienend van zijn taak. Hij stelde gemakkelijke
betaal-condities. Het tweede stuk van het eerste
deel komt D.V. nog dit jaar.

Meer kan ik van dit werk niet zeggen.

God zegene het.

J. W.

Gereformeerd Schoolverband.

Woensdag 12 Mei werd te Utrecht de Jaarverga-
dering van „Gereformeerd Schoolverband” gehou-
den. Het blijkt telkens weer, dat er „leven” in het
„Verband” zit.

Wie het jaarverslag leest, wordt daarvan wel
overtuigd.

Omtrent de uitgave van een eigen blad luidt het
aldus:

De poging van de C. v. U., ondernomen onder
aandring van het Gewest Friesland, om het maande-
lijksch Orgaan te vervangen door een weekblad, aan
welk pogen de Algemeene Vergadering haar goed-
keuring hechtte, is gelukkig geslaagd. De Commissie
vond de firma Jan Haan bereid om als uitgever op
te treden; de heeren Dr Hoekstra, Wirtz en Van der
Waal werden aangewezen voor de redactie, de laat-
ste als eindredacteur, en een achttare staf van mede-
werkers werd genegen gevonden om aan het blad
te arbeiden. Zoo kon, nadat het Orgaan van Jan.
1912 af tot Sept. 1925, in de laatste twee jaren
met uitzondering van de maanden Juli en Augustus,
regelmatig verschenen was, op 1 October het week-
blad „De Gereformeerde School” zijn loop beginnen.
Zoodat ter Algemeene Vergadering werd medegedeeld,
wordt de kas ontlast van de kosten van het Orgaan,
maar is het Verband bij contract gehouden den Uit-
gever een deel zijner kosten te restitueeren, zolang
het getal abonneementen beneden 2000 blijft. Het ver-
diend dus uit financieel oogpunt aanbeveling, dat de
scholen zooveel mogelijk propaganda voeren voor het
blad. En we meenen daartoe te mogen aansporen, niet
alleen om geldelijke redenen, maar ook om daardoor
de beginselen van de Gereformeerde opvoeding in
huis en school krachtig te bevorderen.

Omtrent de „aangesloten scholen” lezen we het
volgende:

Het vorig jaarverslag vermeldde het getal 337 voor
de aangesloten scholen. Het lidmaatschap werd op-
gezegd door Driewegen, Halfweg, Hommerts, en Wes-
ternieland. Tot het Verband traden toe de Dr J. C.
de Moorschool te Amsterdam, de scholen te Barne-
veld, Diemen, Harkstede, dat zich een oogenblikje
ontrokken had, en Ommen, terwijl twee aangesloten
schoolverenigingen te Amsterdam en één te Rotter-
dam een nieuwe school openden (hoofden respectie-
velijk H. Schreurs, C. de Koning en C. Esser), zoodat
het getal aangesloten scholen op heden 341 bedraagt.
Ze tellen gezamenlijk 1590 onderwijzers(essen) en
50242 leerlingen.

Wat betreft een „leerstool in de Paedagogiek”
deelt het verslag dit mede:

De correspondentie met Directeuren der Vrije Uni-
versiteit over een contract inzake den leerstoel in de
Paedagogiek leidde tot overeenstemming, zoodat zulk
een contract geteekend is. Wij zien nu de benoeming

van een buitengewoon hoogleraar tegemoet uit de
voordracht, die de Commissie daartoe aanbodt. De
benoemde zal dan tevens optreden als adviseur van
G.S.V. Er zal nu door de C. v. U. een instructie voor
den adviseur moeten worden ontworpen. Aan de Unie
Een School met den Bijbel is om steun uit het leer-
stoelfonds gevraagd.

En van harte sluit ons blad zich aan bij de woor-
den, waarmee de secretaris, de heer J. v. d.
Waal, het verslag eindigt:

Velarwegen wordt er een zoeken geconstateerd naar
nieuwe banen voor opvoeding en onderwijs. Dat het
hen, die wenschen te blijven voortbouwen op de
grondslagen, welke de Heilige Schrift naar Gerefor-
meerde opvatting daarvoor aanwijst, aanvure om hun
houwwerk steeds hechter te maken, om theorie en
praktijk steeds meer door dat Woord te laten beheer-
schen; zoo ook het oude in zekeren zin steeds ver-
nieuwend.

Moge de zich gedurig meer uithreidende arbeid van
het Gereformeerd Schoolverband in dezen nieuwen
jaarkring onder 's Heeren zegen daartoe krachtig mede-
werken.

J. W.

LITERATUUR EN KUNST.

De oorzaken van de psycho-pathologische verschijnselen in de moderne romanliteratuur.

IV. (Slot.)

Zagen we in het vorige artikel, hoe het gemis
aan eenig leidend literair beginsel mede oorzaak
is van de psycho-pathologische verschijnselen in
de moderne romanliteratuur, thans hebben we aan
te toonen, hoe ook de beginselloosheid in religieus
opzicht haar zeer schadelijken invloed heeft doen
gelden.

In een der eerste artikelen over dit onderwerp
hebben we gewezen op de bewerking van roman-
gegevens, die liggen op religieus terrein. We hebben
daar aangetoond (zie het no. van 22 Jan. j.l.)
hoe deze gegevens buitengewoon veelvuldig zijn
en in verreweg de meeste gevallen of de absoluut
individuele omzetting van fundamentele waarden,
of de door sterk tendenzieuse invloeden beheerschte
vervorming van bestaande opvattingen zijn. De uit-
voering bespreking van deze pathologische, wijl van
het normale afwijkende, verschijnselen was gedeel-
telijk ook een verklaring van die verschijnselen,
maar de samenvatting van al deze verschillende
elementen komt eerst in het onderhavige verband
aan de orde. Teruggebracht tot hun oorsprong zijn
n.l. al deze zonderlinge effecten te verklaren uit
de beginselloosheid der moderne literatuur.

Het is zeer merkwaardig te zien, hoezeer de
nieuwere productie gespeend is aan alle werkelijke
religie. (Wel is er, gelijk we aantoonen, „religio-
siteit”, zelfs veelvuldig, maar die staat ver af van
echten godsdienst). Al aanstonds is dit karakteris-
tiek voor de nieuwere strooming, voor wat we dus
noemen de eigenlijke Tachtigersbeweging. Begin-
selloosheid in religieus opzicht is een der door-
gaande kenmerken van geheel de latere kunst.

Gedeeltelijk is hiervoor een historische verkla-
ring te geven. De Tachtigers-beweging droeg immers
een reactionair karakter, was bepaaldelijk ook een
zich verzetten van de jongeren tegen den predikan-
teninvloed der veertiger-jaren en het sterk-belijden-
de der voorafgaande periode. Men vindt daarvan
overal de bewijzen in het werk der jongeren van
1880. We herinneren alleen maar aan de bekende
„Grassprietjes” van Cornelis Paradis (= Van
Eeden). Deze dikwijls onmiskenbaar geestige, maar
onzegbaar felle parodie op de literaire kunst van
een vorig geslacht, is in dit opzicht al zeer bewijs-
krachtig. Er zat in deze vijandschap ook wel een
element van bravoure (Van Eeden heeft dit immers
zelf erkend, toen hij bij het Ten-Kate-jubileum in
1919 over z'n „Grassprietjes” schreef), maar 't was
toch niet alleen „durf”, die tot zulke uitingen voer-
de. Ze waren voor een belangrijk deel ook de
consequentie van de a-religieuze opvattingen dezer
jongeren. Huldigend de theorie: de kunst om de
kunst, verbanden zij iedere godsdienstige gedachte
van het terrein der literatuur als onvereenigbaar
met waarachtige kunst-schoonheid. Zij waren van
oordeel, dat aan de kunst alleen schoonheid mag
worden gevraagd en afspiegeling van scheppings-
vreugde en het eenige, dat, naar hun inzicht, de
kunst geven kon, was het hervoelen van de ver-
rukking, die de schepper van het kunstwerk had
gehad.

Nu ligt het buiten 't verband van dit artikel
op deze opvatting nader in te gaan. Voor ons is
momenteel alleen van belang het feit, dat deze
theorie volkomen verwerpelijk is, omdat in gansch
de schepping niets om zich-zelfs wille, zonder
eenige bijgedachte, bestaat, maar alles moet dienst-
baar zijn aan de verheerlijking van Gods eer. Maar
bovendien, de objectiviteit, die hier schijnt te spre-
ken, insoverre alleen de schoonheid van het er-
kennings- en herscheppingsvermogen wordt aan-
vaard, is in werkelijkheid niets dan een vernis,
dat maar heel dun een volstrekte subjectiviteit
overdekt. Want ook hier deed de individualiteit
van den kunstenaar zich gelden en bij de dikwijls
vijandige gezindheid tegen allen godsdienst, werd
als vanzelf het a-religieuze tot het anti-religieuze.
De beginselloosheid, die in de theorie „de kunst

om de kunst" lag opgesloten, liet vrij baan aan allerlei persoonlijke ideeën en de, immers overheersende, individualiteit werkte de verwerking daarvan niet weinig in de hand. Niet heel lang duurde het, of de cynische spot en de blakende vijandschap, te voren min of meer reactieverschijnselen, deden als uitingen der persoonlijkheid van den kunstenaar hun intrede in de literatuur, speciaal in de romanliteratuur, en daarmee kwamen vanzelf de alle-grenzen-vertrappende typen de boekenwereld binnen. En dat „persoonlijke“ trok door, naar mate de productie groeide; begrijpelijk, omdat alle verschimmeling invretend verder gaat. Als men b.v. eens vergelijkt een figuur als Vincent Vere uit Couperus' bekende boek Eline Vere met een Albering uit den nieuweren roman „De Goden beschikken“, of Eline zelf stelt naast Lotte, de hoofdpersoon uit laatstgenoemd boek, ziet men duidelijk, hoezeer de verzieking voortwoekert, als ze er eenmaal is. De beginselloosheid, een passiviteit in zichzelf, heeft werkelijk actief doorgewerkt.

En nu werd deze, als we haar zoo noemen mogen, negatieve activiteit bijzonder begunstigd door de toenemende „religiositeit“. Want deze „religiositeit“ was immers, naar we vroeger omschreven, een streven naar een „beleven“ van hoogere, dan alleen materiële waarden, maar dan los van alle „gedogmatiseer“, met behoorlijke ruimte voor vrijheid van inzicht en vrijheid van beweging. In de literatuur, en met name in den roman, kwam en komt steeds meer tot openbaring de behoefte aan levensverdieping, maar dan bevredigend eigen individueel inzicht en dus daarnaar georiënteerd. De verwezenlijking van dien wensch nu werd ten eerste vergemakkelijkt juist door de beginselloosheid, door het ontbreken van eenig normatief principe, dat basis zou moeten zijn voor allen verderen opbouw. Men kon daardoor alles, ook het meest persoonlijk gevoelen, tot „religie“ promoveeren en als religieus gevoelen gestalte geven in den roman. Zoo kon de allerwonderlijkste fantasie als „religieus denken“ worden aangeboden aan het leesgrage publiek en er was geen enkele begrenzing, die aan de verdere ontwikkeling een limiet stelde.

Men behoeft niet ver te zoeken in de moderne-romanliteratuur, om de bewijzen te vinden voor de op deze wijze zich ontplooiende „negatieve activiteit“ der beginselloosheid. Het verschijnsel is zoo duidelijk waarneembaar, dat ieder, die wat gelezen heeft van de moderne kunst, de voorbeelden voor de hand heeft. Er is, om nog eens te herinneren aan het woord van pater Gielen, „een geestelijke beri-beri“ in den nieuweren roman, juist omdat er geen werkelijk godsdienstig beginsel is, dat den voortgang der literatuur leidt. En de erkenning van dat feit komt waarlijk niet alleen van de zijde der belijdende christenheid. Ook in de kringen, die buiten het christelijk levensbeginsel staan, heeft men voor dit verschijnsel een open oog, ziet men het ook als een kwaad, (ik denk b.v. aan een tijdschrift als „de Hollandsche Revue“), al verdiept men zich niet in de oorzaak van dat kwaad.

Voor ons ligt die oorzaak in eerste instantie in het ontbreken van ieder werkelijk-godsdienstig besef en vloeien al de moderne extremeiten uit dezen toestand in gelijdelijke ontwikkeling voort. En daarom kan een christen ook maar van een zijde verbetering verwachten, n.l. van een algeheele regeneratie der kunst. Gansch de ziekelijkheid, die we in deze artikelen serie bespraken als een voortwoekerd proces van verschimmeling, zal verdwijnen, als er komt een aflaten van het aanblijven eener schoonheid, die geen schoonheid is en zijn kan, om plaats te maken voor de aanbidding der heerlijkheid, die einddoel is van al het geschapene, óók van de kunst. Eerst als de kunst gedragen wordt door het besef van haar ideële roeping, afschaduwing te zijn van de volmaakte schoonheid, die is in God, zal de psycho-pathologie verdwijnen, die nu onrustbarend aanwast.

Hier hebben we wel het beste bewijs voor het bestaansrecht, voor de noodzakelijkheid eener specifiek christelijke kunst.

C. T.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Pers-stemmen.

Studentenpredikant.

Onlangs vierden het Calvin College en de Theologische School te Grand Rapids hun gouden jubileum. Daar zijn in die vijftig jaren wonderen geschied. Het zaadje heeft zich door de zorgen van den hemelschen Hovenier ontwikkeld tot een breedgekruiden boom. Wij hopen, dat het geen vijftig jaar meer zal duren eer het zal zijn uitgegroeid tot een Vrije Gereformeerde Universiteit. Wij achten dit voor het Calvinisme in Amerika een vitale kwestie.

Dan — over de lotgevallen en den huidige toestand van College en School schrijf ik niet. Ik meen, dat aan bevoegder hand te moeten toevertrouwen. Ik heb dan ook een discipel van de Theologische School aangezocht om daaraan in ons blad een artikel te wijden¹⁾.

¹⁾ Deze Stemmen werden reeds voor weken geschreven. Inmiddels is dit artikel reeds geplaatst.

Gedurig is men op uitbreiding van beide bedacht. Niet alleen zal voorzien moeten worden in een vakature aan de Theologische School, welke ontstaat, doordat Prof. Heijns, hoogleeraar in de ambtelijke vakken en het kerkrecht den 70-jarigen leeftijd heeft bereikt of spoedig bereiken zal, maar er zal ook een nieuwe leerstoel worden geschapen. Waren dogmatiek, apologetiek, ethiek en aanverwante vakken totnogtoe in één hand, voorgesteld wordt om den hoogleeraar, die deze disciplinæ sinds een paar jaar heeft gedoceerd enkel apologetiek en ethiek op te dragen en dan een afzonderlijken professor voor de dogmatiek te benoemen. De Generale Synode, welke D. V. 18 Juni en volgende dagen wordt gehouden, zal daarover hebben te beslissen²⁾.

Maar dat niet alleen. Aan het College — dat ongeveer gelijk staat met de hoogste klassen van het gymnasium en de propædeux hier — is een docent voor het godsdienstonderwijs benoemd, die echter tevens heeft te zijn, wat de Duitschers noemen, Studentenpfarrer.

Zijn taak wordt door de Amerikaansche „Wachter“ aldus omschreven:

Al de vakken, die hij zal hebben te onderwijzen, zijn gemakshalve samengevat onder den titel „English Bible“. Daaronder valt bijvoorbeeld ook het onderwijs in de Gereformeerde Gelooftale en Calvinisme.

Vroeger werd er in dat onderwijs ook wel zooveel mogelijk voorzien door verschillende mannen. Maar het werd noodig gekeurd, dat één professor zich geheel en al aan die taak zou wijden. En zonder twijfel is dat ook de meest voortreffelijke manier.

Daarenboven is de professor in English Bible ook belast met een andere taak, die voor onze College-studenten van het uiterste belang geacht mag worden. Van hem wordt verwacht, dat hij als geestelijk leider en raadsman onder onze studenten zal werken. Aan iemand, die daarvoor speciaal wordt aangewezen en daarvoor krachtens aanleg en opleiding en pastorale ervaring geschiktheid heeft, is in een College behoefte. Niet slechts aan een bekwaam professor in den Bijbel, maar ook aan een vriend, die met herderlijke zorg zich bijzonder de geestelijke belangen onzer jeugdige studenten aantrekt en tot wien men zich met allerlei vragen en zorgen van zedelijke en geestelijke aard kan wenden, is behoefte. En de aanstelling van iemand, die volgens speciale opdracht zich daaraan wijdt zoowel als dat hij doceert in „English Bible“, mag, mijns inziens, beslist een stap in de goede richting genoemd worden.

Men heeft voor die gewichtige taak het oog laten vallen op Dr H. H. Meeter, hier te lande goed bekend, wyl hij aan de Vrije Universiteit promoveerde en zich veel vrienden hier verwierf³⁾. Nog gewerd ons geen bericht of hij deze benoeming heeft aangenomen⁴⁾.

Kritiek op dominees.

Het schijnt in het buitenland al net zoo te zijn als hier. De menschen, die het meest blootstaan aan kritiek, zijn de dominees.

De „Eglise Wallonne“ schrijft:

Als een predikant levendig is, dan is hij opgewonden. Is hij rustig, dan is hij levenloos. Als hij grijze haren heeft, is hij te oud; is hij jong, dan ontbreekt het hem aan ervaring. Als hij nieuwigheden wil invoeren, dan is hij een revolutionair; wil hij het oude bewaren, dan is hij een mensch zonder initiatief. Als hij onder 't preeken zijn aantekeningen voor zich heeft, is hij verveld; heeft hij er geen, dan is hij oppervlakkig. Als hij gebaren maakt, dan is hij een tooneelspeler; maakt hij er geen, dan is hij stijf. Als hij luid spreekt, schreeuwt hij; spreekt hij minder luid, dan is hij eentonig. Als hij thuis blijft om te werken, dan zou hij beter doen, aan het leven der gemeentelieden deel te nemen; kan men hem evenwel op straat zien, dan zou hij beter doen, inplaats van te gaan wandelen, in de studeerkamer te zijn en een goede preek te maken. Als hij de menschen bezoekt, die niet meer naar de kerk gaan, dan is hij een zielenkneder en inquisiteur. Bezoekt hij de armen, dan doet hij, als was hij een socialist; bezoekt hij de rijken, dan is hij een geldzakdominee.

Een nieuw evangelisatie-middel.

In Duitschland wordt sinds jaren een evangelisatie-middel toegepast, dat bij ons, voorzover wij weten, nog onbekend is. Er is een vereniging voor opgericht, welke de „Plakaatmission“ het. Gelijik de naam aanduidt, wil men door aanplakbiljetten het onkerkelijke publiek bereiken.

De plakkaatzending „Gulden woorden van beroemde mannen“, die in 1912 door een kleinen kring van mannen te Stuttgart gevormd is en sinds dien tijd onder niet geringe offers gedreven wordt, heeft zich tot taak gesteld, voor iedere week een biljet uit te geven, dat onder het duidelijk in het oog vallend opschrift „Gulden woorden van beroemde mannen“ een of ander zinvol woord van zulke mannen brengt, die door hun buitengewone grootheid van te voren op gehoor mogen rekenen. Daarbij voegt ze, als er nog ruimte voorhanden is, een daarmee overeenstemmend bijbelwoord, eventueel ook nog een korte, pakkende toepassing, zoals die voor den modernen mensch geschikt is.

Door het ophangen van zulke biljetten, die reeds door hun artistieke uitvoering en de door 6 verschillende omliggende geschapen afwisseling de opmerkzaamheid trekken, moeten op deze wijze de in de

²⁾ Later werd gemeld, dat de Synode ditmaal is vervroegd.

³⁾ Dr Beets schreef in „The Banner“, dat hier niet gedacht is aan een college-predikant. Daarmee bedoelt hij wellicht, dat de functionaris geen aparte studenten-preeken zal houden.

⁴⁾ Inmiddels is dit bericht ingekomen. Wij wenschen den benoemde hartelijk weluk. Moge hij met rijken zegen arbeiden.

„Gulden woorden“ neergelegde schatten van waarheid in de ruimste volkkringen worden binnengedragen. Daardoor wil de plakkaatzending in haar bescheiden deel eenzijdig iets bijdragen tot de zedelijke opvoeding en daardoor tot den wederopbouw van ons volk, anderzijds den afzonderlijken volksgenooten behulpzaam zijn, den weg tot den vrede te vinden, vooral ook zulken, die anders niet onder 't geklank des Evangelies komen.

De biljetten worden, voorzover zij niet door de plakkaatzending of hun medewerkers zelf worden aangeslagen, aan afzonderlijke bestellers of vereenigingen in geheel Duitschland verzonden, die ze dan op hunne plaatsen op de steeds geschikte wijze aanslaan. De verzending geschiedt per kwartaal (dus per kwartaal 13 verschillende nummers). Het biljet zelf kost 3 pf. het stp. De lage prijs, die lang niet de kosten van uitgave dekt, wordt slechts ter wille van de goede zaak altijd zoo billijk gehouden.

De geschiktste plaatsen tot het aanslaan der biljetten zijn: fabrieken, portalen en hallen van openbare gebouwen, voorkamers van kanselarijen, wachtkamers van artsen, ziekenhuizen, herstellingsoorden, logementen, volkseethuizen, gevangenissen, vereenigingslokalen, alle soort vergaderzalen, gemeentehuizen, etages, scholen, kazernes, hospitalen, kerkdeuren, pastorieën, enz. Wie slechts een of ander geschikt plaatsje vindt, kan hier in alle stilte op heel eenvoudige manier en wijze met weinig moeite en geringe kosten rijken zegen tot stand brengen. Men bedenke, dat men voor 3 pf. een biljet een geheele week kan laten hangen en daarna naar believen weer op een andere plaats gebruiken. De plakkaatzending heeft een totaaloplage van ongeveer 300.000 stuks.

Alzoo de „Reform. Kirchenzeitung“.

Misschien vinden ook onze evangelisatie-vereenigingen hierin een middel, dat met eenige wijziging hier in toepassing kan worden gebracht. Maar dan niet gebruik maken van een bijbelwoord „als er nog plaats is“.

Protestantiseering van Italiaansche immigranten.

Uit de „Semaine religieuse“:

Een groot deel van de Italiaansche landverhuizers gaat in Amerika tot het Protestantisme over. Alleen in New York zijn er tegenwoordig meer dan 60 Protestantische kerken en missies. Onlangs voegden zich bij één kerk op eenmaal 96 bekeerde Italianen. In het geheel zijn er thans in de Vereenigde Staten 304 Italiaansche Protestantische kerken.

Natuurlijk zou het voor een rechte waardeering noodig zijn te weten tot welk „Protestantisme“ deze immigranten zijn overgegaan.

Mwanaleza, de zwarte Messias geheten, werd te Broken Hill in Zuid-Afrika opgehangen wegens moord bij gelegenheid van den doop van een en twintig of meer inboorlingen, die verlossing zochten in den weg door den geheimzinnigen Negro hun gewezen. Tegelijk met hem werden ook de chef Shaiwala en de hoofdman Makwati gehangen.

Deze drie waren leiders van een secte, die veel aanhangers vindt onder de inboorlingen. Ze doopten door geheele onderdompeling en Mwanaleza hield sommigen zijner bekeerlingen misschien soms wel met opzel zoelang onder water, dat ze verdronken waren en geen teken van leven meer gaven. De aanklacht was, dat ze op deze wijze een en twintig personen hadden laten verdrinken, maar er schijnen veel meer slachtoffers te zijn.

Gedurende het rechterlijk onderzoek van de negers beleden ze compleet onbewust te zijn aan iets schuldig te staan. Volgens hun idee is het sterven van een bekeerling gedurende den doop alleen bewijs, dat zoo iemand van den duivel is bezeten en derhalve onbekwaam zalig te worden. Het verdrinken werd beschouwd als een rechtstreeksche daad van God.

(De Wachter.)

HEPP

PERS-SCHOUW.

Het beroep op Prof. Rutgers en Lohman.

In den strijd der geesten over de Asser besluiten neemt ook het debat over de kerkelijke kwesties een breede plaats in. Men beweert, dat de Synode van Assen wat onder ons steeds als eisch van kerkelijk recht gegolden heeft, thans met voeten heeft getreden. Dr W. A. v. Es schrijft in de „Leeuwarder Kerkb.“ o.m.:

Niet minder wekt het verbazing, dat men eerst nu ontdekt, dat ook Prof. Rutgers zelf, zoowel bij zijn colleges, als in zijn kerkrechtelijke adviezen deze beginselen heeft prijsgegeven, terwijl tot hertoe niemand onzer van deze afwijking ook maar iets heeft bemerkt, terwijl toch een groot deel onzer predikanten deze colleges van Prof. Rutgers hebben gevolgd, en ook zijn kerkrechtelijke adviezen, nu ze voor eenige jaren in het licht zijn gegeven, voor ieder toegankelijk zijn. Wij moeten dan ook eerlijk erkennen, dat wij, die toch ook de colleges in het kerkrecht van Prof. Rutgers hebben gevolgd, en heusch ook wel eens deze kerkrechtelijke adviezen hebben opgeslagen, daarvan nooit iets hebben bespeurd, integendeel met zulk een hartelijke instemming deze beginselen in ons hebben opgenomen, dat het ons bitter hard zou vallen, ze zoo maar prijs te geven, hoewel we ook erkennen dat wij om der waarheid wil, ook voor dit offer niet zouden hebben terug te deinken, wanneer het bleek dat „De Heraut“ met haar nieuwe ontdekkingen ook het gelijk aan haar zijde had.

In dezelfde week geeft „De Heraut“ een artikel, waarin de hier gestelde vragen reeds gedeeltelijk

beantwoord-
zaak veroor-

En waar
roepen hee-
tuigen tege-
zij het ons
schrift aar-
handelingen
Kerkeraad
hebben. La-
antwoorde-
De eerst-
„had de
ipso facto
zich te on-
zake de B.
De heer
26—27:
het standp-
de B. l. j.
in eenige k-
zeker, di-
belijder
nen. Die
langs den
Synodus z-
het „Woo-
beslissing
schorast
geldt, wat
indient, n-
woording
denken“ h-
de belijden
noegzaam
de heeren
roepen.

De twee
„was d-
tijd, trots
zijn diena-
was de F-
plicht gew-
handhaven
De heer
vraag op
het kerkv-
kelijk m o-
delen hier
hof van 2
Overijssel
denis, n-
partij koo-
uit te voe-
Amsterdam
en Lohma-
kennad ze
ketterijen
te doen v-
band v-
De dert-
„toegeg-
gers en L-
sen en af-
geweest. I-
voeren, ge-
opzichte v-
die hij in
Synode o-
zetten uit
aan den
Kerkrecht
De heer
vraag het
het luidt
raads l-
de Kerk l-
keraadsle-
ken geen
het verba-
van Asser
De laat-
van mind-
„toen t-
trots het
verband v-
Amsterda-
Classis A-
Ook in-
man blij-
vraag, dat
dank s-
len indrin-
den sterk
noot). Dit
de afgeze-
Classis of
Maar het
toont wel,
ambtsdrag-
de Classis
roepen, w-
Zooals
zich vaak
deed men
Lohman.?
Of blijkt u
Lohman j-
hebben ge-
van den F-
delijk zou
Het wor-
die tegeno-
plaats neem-
omdat de
voor somm